

De gemobiliseerde militairen en de 'keukenbrigade'. Vierde van rechts is Hendrik Nijmeijer (Beumers-Hendrik) uit Enter. Er staan nog meer Enternaren op de foto, maar het is niet bekend wie.

Enternaren in de mobilisatietijd (1)

Van een aantal families uit Enter kreeg ik foto's en brieven uit de mobilisatietijd (1914-1918). Het geeft een mooi inzicht in het soldatenleven van honderd jaar geleden. In een aantal afleveringen in deze rubriek volgen we Frederik Velten in zijn kazernesleven en het schriftelijk contact met zijn ouders en broers.

Op 4 augustus 1914 brak de Eerste Wereldoorlog uit en trok het Duitse leger België binnen, om op deze manier de onneembaar geachte Maginotlinie aan de Franse grens te omzeilen. Nederland had in de aanloop naar deze oorlog een neutraliteitspolitiek gevoerd. Dat ons land buiten de oorlog bleef was niet omdat we zo'n 'afschrikwekkend' leger hadden. In tegendeel, Nederland was strategisch niet belangrijk waardoor ons land veel leed bespaard is gebleven.

Op 31 juli 1914 werd de algemene mobilisatie van het Nederlandse leger afgekondigd. Meer dan 200.000 dienstplichtigen en reservisten moesten zich zo snel mogelijk melden in de – op de oproepkaart vermelde – garnizoensplaats. Ook in Enter werden veel jongens opgeroepen. Zo ook Frederik Velten. Hij was de oudste zoon van Engbert Lammert Velten en Gerritdina Veldhuis. Gerritdina was door haar oom Fredrik Jan Broeze als erfgenaam benoemd van zijn kruidenierswinkel en boerderijtje in Enter aan de Dorpsstraat 78. Zo kwam de huisnaam Broeze in de familie. Frederik had drie broers: Berend Jan (Broezen-Jan), geboren in 1900. Hij zou de winkel van zijn ouders overnemen. Hendrikus (Broezen-Hendrik), geboren in 1902. Hij begon een smederij/winkel en Gerrit (Broezen-Gerrit), geboren in 1905. Hij werd onderwijzer en ging naar Amsterdam.

Frederik moest opkomen in Doesburg en werd in de Ambachtsschool ingekwartierd. De eerste brief die hij naar huis stuurde is gedateerd op 3 augustus 1914.

“Waarde ouders en broers!

Door dezen laat ik u weten dat ik mij in goeden welstand bevindt en hoop hetzelfde van u. Zaterdagmorgen ben ik goed en wel te Doesburg aangekomen. Zaterdag moesten wij geweren en ransels ontvangen en Zondag ondergoed enz. Het was een rare Zondag hoor. We moesten de hele dag binnenblijven en telkens aantreden, dan in veldtenue en dan weer gewoon zonder wapens. Er waren anders nog al verscheiden Enterschen zoals Jan velten, Jan Burgers en nog een heel zaakje meer. Deze waren echter niet allemaal bij mij in hetzelfde gebouw. Ik en Harink en Burgers liggen in de Ambachtschool en die anderen zoals Jan Velten en verschillende meer in een andere school. Doch we hebben elkaar wel opgezocht en zijn toen samen de stad in geweest. Nu zijn we vanmorgen weer vertrokken naar Zutphen doch nu niet met de trein maar per voet. Nu liggen we in een gewone school en zit ik tusschen de schoolbanken er dezen brief te schrijven. We zullen vanavond de stad wel weer in mogen en dan zal ik zien dat ik de andere Enterschen weer vind. Want deze zijn allen weer bijna in andere gebouwen ingekwartierd. Het eten wat we hier krijgen is goed en we krijgen ook genoeg. Dus daar hoeft u geen zorg over te hebben. Wat voor dienst we hier moeten verrichten is nog niet bekend doch er wordt gezegd dat wij de spoorbrug over de IJssel moeten bewaken.”

In de volgende aflevering lezen we wat meer over het dagelijks leven van de soldaten.